

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 24. 1. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01309

Programová služba: JOJ

Vysielateľ: MAC TV s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/10

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01309 smerujúci voči vysielaniu programovej služby JOJ vysielateľa MAC TV s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 5. 2. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 24. 1. 2024

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01309 zaevidovaný dňa 6. 11. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Noviny
Deň a čas vysielania: 4. 11. 2023 o cca 19:30 hod.

Programová služba: JOJ
Vysielateľ: MAC TV s.r.o.
Číslo autorizácie: AT/10

Dátum: 17. 1. 2024

OBSAH PODNETU:

„Podávam podnet na preverenie príspevku TV JOJ (J&T Media Enterprises) v hlavnej spravodajskej relácii Noviny TV JOJ zo dňa 4.11.2023 „Ospravedlnenie za „mydlenie“, kedy spôsob a obsah spracovania predmetného príspevku nasvedčuje tomu, že bol porušený Zákon o mediálnych službách č. 264/2022 Z.z., kedy vysielateľ v spravodajstve nerešpektoval ľudskú dôstojnosť § 61 (1) c) a v spravodajstve nebola zabezpečená objektivnosť a nestrannosť § 25 b) názory a hodnotiace komentáre neboli oddelené od informácií spravodajského charakteru, a to v merite veci nesúvisiacim spojením znevažujúcich záberov použitých z relácie Krimi TV JOJ.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 písm. b): „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektivnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

§ 61 ods. 1 písm. c): „Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“

§ 16 ods. 1: „Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal nezabezpečenie objektivnosti a nestrannosti príspevku „Ospravedlnenie za „mydlenie“. Program sme z toho dôvodu posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., teda skúmali, či vysielateľ zabezpečil objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Podávateľ namietal aj nerešpektovanie ľudskej dôstojnosti“ v súvislosti s odvysielaním „znevažujúcich záberov použitých z relácie Krimi“. Program sme z toho dôvodu posudzovali aj podľa ustanovenia § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z., teda skúmali, či obsahová služba rešpektovala ľudskú dôstojnosť.

Príspevok, ktorý zodpovedal opisu podávateľa sme zaznamenali v úvode programu *Noviny* pod názvom *Za barana sa neospravedlní* (názov príspevku bol uvedený vo forme titulku umiestnenom v dolnej časti obrazovky počas trvania príspevku). Príspevok sa zaoberal prípadom vyjadrení I. Matoviča voči Ľ. Blahovi. Tvorcovia príspevku informovali, že Matovič sa odmieta ospravedlniť Blahovi za výroky o „mydlení barana“ napriek tomu, že o tom rozhodol súd. Príspevok informuje, že celú kauzu – slovnú výmenu Matoviča s Blahom ešte z roku 2020 - pripomenul sám Matovič zdieľaním obrázku na soc. sieti. Odvysielaný bol záber na fotografiu z facebookového „postu“ I. Matoviča, ktorá odkazovala na nedávno medializovaný prípad, keď Blaha vo svojej kancelárii nahradil obraz s portrétom prezidentky Čaputovej obrazom latinskoamerického revolucionára Che Guevaru. Odvysielaná fotografia z Matovičovho postu bola upravená tak, že portrét Che Guevaru na obraze, ktorý Blaha zavesil na stenu svojej kancelárie, bol fotomontážou zmenený na obraz s portrétom barana a nad hlavou Blahu bola vytvorená „komixová“ bublina s textom NENAPIŠE, NEZAVOLÁ... Nad fotografiu je umiestnený Matovičov textový komentár: *ZnámytoMilovník si vymenil výzdobu kancla. #LáskeNerozkážeš* ❤️❤️.

Následne boli odvysielané zábery zo zasadnutia NR SR zo septembra 2020, na ktorých najskôr Blaha označil Matovičovu manželku za „bielu kobylu“ a následne Matovič reagoval otázkou, či by bolo morálne, aby šírili po Slovensku, že Blaha „mydlil barana“. Moderátor v reakcii uviedol, že Matovič svojím výrokom o „mydlení barana“ pripomenul „legendárnu reportáž“ odvysielanú v programe Krimi (TV JOJ). Odvysielané boli časti z tejto reportáže (nemenovaný hospodár opisuje, ako nachytil bližšie neidentifikovaného muža, ako mu „mydlí“ barana).

Moderátor v príspevku ďalej informuje o právnych dôsledkoch Matovičovho výroku, konkrétne informoval, že súd rozhodol, že Matovič sa za svoj výrok musí ospravedlniť v pléne NR SR. V odvysielanom vyjadrení Matovič reagoval na rozhodnutie súdu a uviedol, že rokovací poriadok mu vyslovene zakazuje v pléne hovoriť čokoľvek a „čítať nejaké ospravedlnenie“. V následne odvysielanej reakcii Ľ. Blaha označil Matovičovo tvrdenie o nevykonateľnosti rozhodnutia súdu za nezmysel.

V závere príspevku sa I. Matovič ešte vyjadril k obrázku, ktorý zverejnil na soc. sieti (obrázok ako si Blaha vešia na stenu obraz barana). Uviedol, že takéto „slávne momenty histórie“ si treba pripomínať.

§ 25 písm. b)

Podávateľ namietal, že v príspevku neboli názory a hodnotiace komentáre oddelené od informácií spravodajského charakteru tým, že tvorcovia príspevku tému spojili so znevažujúcimi zábermi z relácie Krimi, ktoré s prezentovanou témou priamo nesúviseli (išlo o zábery z reportáže z roku 2006 o tom, ako nemenovaný poľnohospodár nachytil bližšie neidentifikovaného muža, ako mu „mydlí“ barana).

Tvorcovia príspevku prezentovanú tému výroku I. Matoviča na adresu Ľ. Blahu spojili so starším príspevkom z programu *Krimi* vysielanom televíziou JOJ v roku 2006. Redaktor R. Nemeč uviedol, že Matovič svojím výrokom pripomenul „legendárnu reportáž kolegov z Krimi“. Odvysielané boli časti (zábery) z tejto reportáže. Nemenovaný poľnohospodár opisuje, ako prichytil muža (bližšie neidentifikovaného) ako mu „mydlí“ barana (t.z. má pohlavný styk s baranom).

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

Je právom vysielateľa vybrať si tému a jej spracovanie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielanie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

V predmetnej súvislosti sme sa zaoberali otázkou, do akej miery možno považovať tvorcami príspevku prezentovanú asociáciu hlavnej témy príspevku (výrok I. Matoviča na adresu Ľ. Blahu) s témou staršieho príspevku z programu *Krimi* za vyjadrenie názoru, resp. hodnotiaceho komentáru zo strany tvorcov (podľa ust. § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. musia byť názory a hodnotiace komentáre oddelené od spravodajských informácií).

Prezentovaná asociácia je postavená na výraze „*mydlíť barana*“, ktorý použil I. Matovič v súvislosti s Ľ. Blahom. Tento výraz použil aj nemenovaný poľnohospodár v príspevku z programu *Krimi*. Z aktuálne posudzovaného príspevku nie je zrejmé, či sa I. Matovič v súvislosti použitím tohto výrazu inšpiroval práve príspevkom z *Krimi*. Redaktor Nemeč uviedol v tejto súvislosti len to, že I. Matovič svojím výrokom „pripomenul legendárnu reportáž“.

Po zadaní výrazu „*mydlíť barana*“ do okna vyhľadávača Google vyhľadávač na prvých miestach (na horných priečkach zoznamu vyhľadaných odkazov) vyhodí odkazy na predmetnú reportáž z roku 2006. Na prvom mieste (zo zoznamu nájdených odkazov) je odkaz na video s reportážou na sieti Youtube. Podľa uvedených informácií bolo toto video zverejnené na sieti pred 10 rokmi a má 1,4 miliónov zhládnutí.¹ Na druhom mieste je odkaz na stránku Noviny.sk televízie JOJ a textový článok s videom s názvom *Len pre silnejšie povahy: Mydlenie barana má paródiu* zverejnený v roku 2013. Článok informuje, že neznámy autor sa inšpiroval reportážou televízie JOJ o Michalovi zo Spišského

¹<https://www.youtube.com/watch?v=fEYj-rXJbNw>

podhradia, ktorý mal sex s baranom, a zmixovaním záberov z reportáže s iným videom vytvoril na túto tému („mydlenie barana“) paródiu. Súčasťou článku je aj video s predmetnou paródiou.²

Na ďalších miestach v zozname odkazov, ktoré ponúkol vyhľadávač Google po zadaní výrazu *mydlit barana* boli odkazy na predmetnú reportáž (Krimi 2006) na portáli Mojevideo.sk, Facebook a opäť na Youtube. Až po týchto odkazoch nasledovali odkazy na spravodajské portály so správami týkajúcimi sa výrokov I. Matoviča, resp. jeho sporu s Ľ. Blahom.

Na základe uvedeného je podľa nás možné konštatovať, že reportáž televízie JOJ o „mydlení barana“ z roku 2006, ktorú zmienil redaktor aktuálne posudzovaného príspevku v súvislosti s prezentovanou témou (výrok I. Matoviča) je v online priestore známa a na základe počtu vzhladnutí na sieti Youtube a množstvu ďalších odkazov, ktoré na video s reportážou ponúka vyhľadávač Google predpokladáme, že sa do určitej miery stala virálnou.

Redaktor R. Nemeč v posudzovanom príspevku uviedol: *„Predseda Slovenska, ako sa Matovičovo hnutie po novom nazýva, svojim výrokom pripomenul už legendárnu reportáž kolegov z Krimi.“*

V kontexte redaktorovho vyjadrenia je potrebné znovu uviesť, že v príspevku nebolo tvrdené ani z neho nebolo zrejmé, že by sa I. Matovič pri výroku o „mydlení barana“ inšpiroval práve reportážou z roku 2006. Napriek tomu redaktorovo vyjadrenie, že Matovič svojim výrokom *„pripomenul už legendárnu reportáž kolegov z Krimi“*, má podľa nás istý hodnotiaci nádych, a to tým, že redaktor túto reportáž označil za „legendárnu“. Na druhej strane je tiež potrebné zohľadniť fakt, že táto reportáž z roku 2006 je v online priestore pomerne rozšírená a výraz *„mydlit barana“*, ktorý I. Matovič použil, je s ňou objektívne spájaný (a teda I. Matovičom použitý výraz mohol reportáž „pripomenúť“ tým ľuďom, ktorí ju poznajú).

Napriek zmienenému hodnotiacemu, resp. komentatívnemu nádychu uvedeného redaktorovho vyjadrenia, ako aj celkovej prezentácii asociácie s inou reportážou, ktorá s témou príspevku po obsahovej stránke priamo nesúvisela, domnievame sa, že príspevok svojim spracovaním nezaďáva dôvod na začatie správneho konania pre možné porušenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Príspevok bol spracovaný bulvarizujúcim, resp. odľahčeným spôsobom, redaktor využil výrok I. Matoviča na odkázanie na reportáž z roku 2006 s bizarným, resp. šokujúcim obsahom, ktorá mala v minulosti veľkú pozornosť divákov a veľkú zdieľanosť na internete, a cieľom jeho tvorcov zjavne bolo okrem sprostredkovania spravodajskej informácie aj pobaviť diváka (príp. aj vlastná sebaaprezentácia vysielateľa poukázaním na popularitu jeho staršieho príspevku). Takýto odľahčený prístup mal pravdepodobne aj reflektovať istú bizarnú povahu slovného sporu dvoch politikov, o ktorom príspevok informoval.

K výskytu prvkov zábavy v spravodajstve odborná literatúra uvádza: *„Ze zpravodajství je zřejmé, že jednotlivé zprávy obsahují některé zábavní prvky a že celkové uspořádání zpráv se snaží neztráct ze zřetelě zábavní hodnotu sdělení. ... Zpravodajská relace bývá sestavena tak, aby měla svoje dramatické vrcholy a okamžiky zklidnění. ... Pro „zezábavňování“ zpráv se vžilo označení infotainment ... Výraznější výskyt zábavních prvků od konverzačního tónu moderátorů po vytváření napětí bývá spojován s komerčními médii a bývá považován za známku bulvárnosti, podbíživosti a snížené serióznosti.“* (Burton, G. – Jiráček, J.: Úvod do studia médií. Brno: Barrister&Principal, 2001, s. 255).

K výskytu prvkov hodnotenia v rámci spravodajstva odborná literatúra uvádza: *„Se zpravodajstvím bývá spojována představa, že nemá obsahovat názory, postoje, hodnocení. ... Žádná komunikace však nemůže být zcela hodnotově a postojově neutrální. ... Profesionální výbavou novináře a pedagogickou metou novinářských škol může (a má být) to, aby se míra předpojatosti minimalizovala. ... Zpravodajství tedy obsahuje řadu hodnotících prvků a názorů, a to v několika rovinách. Hodnocení ovšem zpravidla nejsou vyslovena přímo, nýbrž prostředky, které příjemce na první pohled jako hodnotící nevnímá – lze proto mluvit o nevyřčeném postoji, o implicitním hodnocení... ...sám výběr zpráv má určitý význam,*

² <https://www.noviny.sk/zaujímavosti/118173-len-pre-silnejsie-povahy-mydlenie-barana-ma-parodiu>

obsahuje v sobě jisté poselství, určitý názor na svět. ... Dalším nástrojem hodnocení je zařazení zprávy. ... Pokud jde o vytváření kontextu, média mohou sdělovat svůj názor či postoj tím, které zprávy za sebe zařadí. Pokud se nějaké dva prvky přiřadí vedle sebe, aniž je otevřeně řečeno, jaký je mezi nimi vztah, dostávají se do juxta pozice, což znamená, že samotné přiřazení k sobě dostává určitý význam... .. Řadu hodnotících prvků obsahuje i zpracování zprávy. ... Významným aspektem zpracování zpráv je volba výrazových prostředků. Primárními kódy médií jsou obraz a přirozený jazyk. Sdělení v přirozeném jazyce, stejně jako obrazová informace v sobě nevyhnutelně obsahují hodnocení. Významotvorný je například úhel pohledu a místo, odkud je záběr pořizován. ... Volba výrazových prostředků je nástrojem interpretace události. Každá zpráva je interpretací události. ... Všechny uvedené prostředky od výběru přes zpracování po volbu výrazových prostředků se podílají na konstruování zprávy.“ (Burton, G. – Jiráček, J.: Úvod do studia médií. Brno: Barrister&Principal, 2001, s. 251).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že absolútne eliminovať isté hodnotiace prvky z obsahu spravodajstva nie je možné, pretože každá komunikácia (aj mediálna) v sebe nevyhnutne obsahuje isté prvky hodnotenia. Preto formuláciu „*názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru*“ obsiahnutú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. nemožno vykladať a uplatňovať mechanicky a izolovane, ale treba ju posudzovať vo svetle účelu zákonného ustanovenia, ktorým je zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov.

Skutočnosť, že redaktor označil reportáž z roku 2006 za „legendárnu reportáž“ možno vnímať ako poukázanie na popularitu, sledovanosť a počet zdieľaní tejto reportáže na internete, a nie ako hodnotenie tejto reportáže ako novinársky kvalitnej a informačne a obsahovo relevantnej pre hodnotenie predmetného sporu medzi I. Matovičom a Ľ. Blahom. Ak by malo byť slovné spojenie „legendárna reportáž“ považované za hodnotiaci komentár, tak hodnotenie reportáže z roku 2006 zo strany redaktora ako „legendárnej“ sa nevzťahovalo k predmetu sporu medzi I. Matovičom a Ľ. Blahom, ale vzťahovalo sa k reportáži, ktorej obsah nemal pre hodnotenie sporu medzi I. Matovičom a Ľ. Blahom žiadnu relevanciu, ktorej obsah nebol v prospech ani v neprospech I. Matoviča ani Ľ. Blahu a teda nemal relevanciu ani pre obsahové vyznenie predmetného spravodajského príspevku.

Ako už bolo uvedené vyššie, podľa § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách „*Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.*“ Rada nemá zákonom udelenú právomoc rozhodovať o prípustnosti nejakej novinárskej techniky či výrazových prostriedkov alebo rozhodovať o prípustnej miere ich „bulvárnosti“ alebo „zábavnosti“. Rada má v zmysle § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. právomoc posudzovať skutočnosť, či použitie konkrétnej novinárskej techniky v konkrétnom prípade nemalo za dôsledok informačné skreslenie obsahu, resp. posolstva príspevku takým spôsobom, že by spôsobilo nedostatok objektivity a nestrannosti spravodajského programu, resp. spravodajského príspevku.

Možno však konštatovať, že odkázaním na inú bulvárne ladenú reportáž s bizarným obsahom odvysielanú v roku 2006 sa redaktor nepostavil na stranu I. Matoviča v spore s Ľ. Blahom, ani nevyjadril názor na obsah a podstatu, resp. závažnosť výrokov I. Matoviča na adresu Ľ. Blahu, ale skôr využil odkaz na v minulosti odvysielanú známu a populárnu reportáž na urobenie predmetného spravodajského príspevku „zábavnejším“ pre divákov, prípadne na zdôraznenie bizarnej povahy sporu medzi dvomi politikmi.

Redaktor teda zvolil novinársku techniku typickú pre bulvárne médiá, avšak použitie tejto techniky samo o sebe neznamenalo informačné skreslenie posolstva celého príspevku ani nevrhlo dotknutú osobu (Ľ. Blahu) do negatívnejšieho svetla. Predmetná novinárska technika použitá v spravodajskom príspevku môže teoreticky byť predmetom kritiky z hľadiska príliš vysokej úrovne bulvárnosti, prílišnej snahy zabávať divákov alebo z hľadiska nízkej úrovne vážnosti spravodajského programu, ale bulvárnosť novinárskej techniky ešte automaticky nespôsobuje nedostatok objektivity a nestrannosti

spravodajského príspevku, ak ňou nie je skreslený aj obsahový význam, resp. informačné posolstvo predmetného spravodajského príspevku.

Podobne dvojnásobné odvysielanie krátkeho, cca 1 sekundového záberu, na ktorom je detailne zachytená bečiaca ovca, bolo zjavne zamerané na skutočnosť urobiť predmetný príspevok „zábavnejším“ pre divákov, prípadne zdôrazniť bizarnosť povahy sporu medzi dvomi politikmi, ale z odvysielania tohto záberu nemožno vyvodiť, že spravodajský príspevok sa chcel v spore medzi I. Matovičom a Ľ. Blahom postaviť na niektorú zo strán. Hoci ide o novinársku techniku typickú pre bulvárne médiá, ktorá tiež môže teoreticky byť predmetom kritiky z hľadiska príliš vysokej úrovne bulvárnosti, prílišnej snahy zabávať divákov alebo z hľadiska nízkej úrovne vážnosti spravodajského programu, ani odvysielanie tohto záberu neposunulo ani neskreslilo obsahový význam, resp. informačné posolstvo predmetného spravodajského príspevku.

V kontexte toho, že v príspevku sme nezaznamenali nedostatky týkajúce sa povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajského programu (odvysielané boli stanoviská oboch strán sporu, uvedené boli všetky podstatné informácie o pozadí sporu), považujeme spôsob spracovania témy príspevku za taký, ktorý neporušil zákonnú povinnosť objektivitu a nestrannosti spravodajských programov.

Domnievame sa, že odvysielaním namietaného programu nedošlo k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

§ 61 ods. 1

Podávateľ namietal aj nerešpektovanie ľudskej dôstojnosti“ v súvislosti s odvysielaním „znevažujúcich záberov použitých z relácie Krimi“.

V ustanoveniach § 61 ods. 1 (písm. a), b), c), d)) sa uvádza, že obsahová služba musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť. Posudzovali sme, či odvysielanie záberov z reportáže z programu *Krimi* z roku 2006 v súvislosti s predmetom namietaného príspevku (slovný spor dvoch politikov), nepredstavuje zásah do ľudskej dôstojnosti v príspevku prezentovaného Ľ. Blahu.

Domnievame sa, že odvysielanie záberov z reportáže z roku 2006, ktorá mala byť podľa redaktora „pripomenutá“ Matovičovým výrokom na adresu Ľ. Blahu o „mydlení barana“, nepredstavuje zásah do ľudskej dôstojnosti Ľ. Blahu.

Odvysielané zábery z reportáže po obsahovej stránke priamo nesúviseli s osobou Ľ. Blahu. Prezentovaná asociácia postavená na výraze „mydliť barana“ nie je tvorcami príspevku umelo vytvorenou (vymyslenou) asociáciou, ale, ako sme preukázali vyššie, vychádza z toho, že tento I. Matovičom použitý výraz je s reportážou z roku 2006 minimálne v online priestore objektívne spájaný. Poukázanie na túto asociáciu (pravdepodobne v snahe spraviť príspevok divácky atraktívnejším a zábavnejším, prípadne v snahe zdôrazniť bizarnú povahu sporu medzi dvomi politikmi) podľa nás nemožno považovať za schvaľovanie výroku I. Matoviča na adresu Ľ. Blahu.

Hoci v príspevku bola použitá novinárska technika a výrazové prostriedky typické pre bulvárne médiá, ktoré môžu teoreticky byť predmetom kritiky z hľadiska príliš vysokej úrovne bulvárnosti, prílišnej snahy zabávať divákov alebo z hľadiska nízkej úrovne vážnosti spravodajského programu, odvysielaním tohto príspevku nedošlo k zásahu do ľudskej dôstojnosti Ľ. Blahu.

V príspevku sme nezaznamenali zo strany jeho tvorcov žiadne nepravdivé informácie alebo manipulatívne tvrdenia, ktoré by vyznievali v neprospech Ľ. Blahu.

Ľ. Blaha dostal v príspevku priestor, v rámci ktorého reagoval na snahu I. Matoviča vyhnúť sa výkonu rozhodnutia súdu, ktorý I. Matovičovi nariadil, aby sa Ľ. Blahovi za svoj výrok o „mydlení barana“ verejne, v pléne NR SR ospravedlnil.³

Považujeme tiež za užitočné poznamenať, že uvedené rozhodnutie súdu nebolo v príspevku zo strany jeho tvorcov nijako spochybňované a príspevok ani nijako neschvaľoval prezentovanú snahu I. Matoviča vyhnúť sa výkonu zmienenej súdneho rozhodnutia (naopak, redaktor označil argument I. Matoviča proti rozhodnutiu súdu ako „nečakaný“).

Na záver možno podotknúť, že k aplikácii zákonných ustanovení o ochrane ľudskej dôstojnosti vo vysielaní sa vyjadril aj Ústavný súd SR. Konkrétne išlo o aplikáciu ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii, ktoré bolo premietnuté do súčasne platného ustanovenia § 61 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách. Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 174/2017 z 24. 1. 2018 uviedol: „**Uvedený § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii si kladie za cieľ zabezpečiť prostredníctvom obmedzenia slobody prejavu vysielateľov a sankčným mechanizmom Rady ochranu základných práv a slobôd (ľudskej dôstojnosti a ľudskosti) v tých situáciách, kde subjekty ochrany nemajú k dispozícii prostriedky alebo z objektívnych skutočností vyplýva, že efektívne sa nedomôžu prostriedkov ochrany svojich (osobnostných) práv v rámci súkromnoprávných mechanizmov (napr. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka – žaloba o ochranu osobnosti).** Pre hájenie verejného záujmu o ochranu ľudskej dôstojnosti subjektov ochrany je nevyhnutné použiť sankčný mechanizmus. Pôjde napríklad o prípady, keď obsah vysielateľmi šírených informácií, názorov, myšlienok a ideí zasahuje do ľudskej dôstojnosti (alebo obdobných osobnostných základných práv a slobôd) nie konkrétnej osoby, ale bližšie neidentifikovanej skupiny ľudí, ktorí nemajú objektívne možnosť sa proti takýmto zásahom brániť súkromnoprávnou žalobou pre ich nespätosť s daným prostredím (napr. migrujúci ľudia – zásah do ľudskej dôstojnosti týchto osôb znevažujúcim informovaním o ich migrácii) alebo vzhľadom na ich sociálnu a ekonomickú situáciu ako skupiny osôb v danom prostredí (skupiny osôb zo znevýhodneného sociálneho prostredia – zásah do ľudskej dôstojnosti týchto osôb pohrdavým a tendenčným informovaním o ich spôsobe života), alebo pôjde o situácie zásahu do ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby či osôb v spojení s konkrétnymi skutočnosťami z minulosti (napr. týkajúce sa holokaustu, zločinov proti ľudskosti, vojnových konfliktov v minulosti, keď napr. tieto osoby nežijú – zásah do ľudskej dôstojnosti týchto osôb popieraním holokaustu alebo zľahčováním útrap ľudí preživších holokaust či ich blízkych) alebo prítomnosti (napr. týkajúce sa terorizmu či extrémizmu mimo územia Slovenskej republiky – napr. zásah do ľudskej dôstojnosti obetí necitlivým alebo príliš explicitným informovaním o obetiach alebo zraneniach). Ústavný súd opakuje, že použitie sankčného mechanizmu pre hájenie verejného záujmu o ochranu ľudskej dôstojnosti opísaných subjektov musí byť nevyhnutné (princíp nevyhnutnosti). Chráni sa tak verejný záujem o to, aby sa pri informovaní verejnosti (a formovaní názoru recipientov na určitú problematiku) neústavne nezasahovalo do ľudskej dôstojnosti ani tých, ktorí nemajú k dispozícii prostriedky alebo z objektívnych skutočností vyplýva, že efektívne sa nedomôžu prostriedkov ochrany svojich (osobnostných) práv v rámci súkromnoprávných mechanizmov. Ustanovenie § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii však neslúži na ochranu základných práv a slobôd tých osôb, ktoré sú vzhľadom na adresnosť zásahu do ich práv zo strany vysielateľa, resp. vzhľadom na svoj pobyt, pracovisko, postavenie či iný status v rámci spoločenských vzťahov schopné efektívne hájiť svoje subjektívne práva súkromnoprávnymi prostriedkami ochrany, ktoré im poskytuje právny poriadok (už spomínaná možnosť súkromnoprávnej žaloby o ochranu osobnosti podľa Občianskeho

³ Uznesením 23Co/67/2022 Krajský súd Trnava potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Trnava, ktorý uložil žalovanému I. Matovičovi povinnosť a vlastné náklady pred plénom Národnej rady SR na najbližšej schôdzi Národnej rady SR, ktorá sa uskutoční po právoplatnosti rozsudku, osobne predniesť ospravedlnenie žalobcovi Ľ. Blahovi v znení: Ospravedlňujem sa páňovi A. B. C., A. za nepravdivé výroky, ktoré som dňa 24.9.2020 ako A. I. Slovenskej republiky predniesol na pôde Národnej rady SR v rámci parlamentnej Hodiny otázok 12. schôdze Národnej rady SR, kedy som na adresu A. B. C., A. uviedol, že „išli ste si niečo popiť a potom ste išli okolo jednej záhrady a v tej záhrade bol nejaký baran. Vy ste preskočili a vraj ste mydlili toho barana“. Vyjadrujem hlbokú lútosť nad tým, že som vyslovením vyššie uvedených nepravdivých výrokov v značnej miere zasiahol do zákonom chránených práv na ochranu osobnosti pána A. B. C., A., čím som znížil jeho ľudskú dôstojnosť, vážnosť, profesionálnu a občiansku česť a dobré meno.

zákonníka). Rada pre účely aplikácie § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii **neslúži ako orgán verejnej moci posudzujúci spor o ochranu subjektívnych práv jednotlivcov** (t. j. súkromnoprávny spor), ale ako orgán verejnej moci, ktorý je na strane verejného, ústavou chráneného záujmu, ktorý aj pomocou § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii Rada háji. V tomto duchu je potrebné vykladať a aplikovať § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii a ustanovenia o sankčnom mechanizme použiteľnom pri porušení tohto ustanovenia.“

Keďže dotknutá osoba môže využiť právny prostriedok ochrany svojich osobnostných práv v rámci súkromnoprávnych mechanizmov, a to podaním žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, je potrebné konštatovať, že v zmysle vyššie citovaného nálezu Ústavného súdu SR ustanovenie § 61 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. týkajúce sa ochrany ľudskej dôstojnosti „*neslúži na ochranu základných práv a slobôd tých osôb, ktoré sú vzhľadom na adresnosť zásahu do ich práv zo strany vysielateľa, resp. vzhľadom na svoj pobyt, pracovisko, postavenie či iný status v rámci spoločenských vzťahov schopné efektívne hájiť svoje subjektívne práva súkromnoprávnymi prostriedkami ochrany, ktoré im poskytuje právny poriadok (už spomínaná možnosť súkromnoprávnej žaloby o ochranu osobnosti podľa Občianskeho zákonníka).*“.

Domnievame sa, že odvysielanie predmetného príspevku nezadáva dôvod na začatie správneho konania pre možné porušenie ustanovení § 61 ods. 1 (písm. a), b), c) a d)) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ televízie JOJ odvysielaním programu *Noviny* zo dňa 4. 11. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Zároveň sa domnievame, že odvysielaním predmetného programu **nedošlo k porušeniu ustanovení § 61 ods. 1** (písm. a), b), c) a d) citovaného zákona.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť v oboch bodoch ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01309)

Monitorované vysielanie: Noviny
Deň vysielania: 4. 11. 2023
Čas vysielania: o cca 19:30 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu:

- 19:30:06 – začiatok programu *Noviny*

Príspevky:

- Za barana sa neospravedlní
- Chcú odvolať Ľuboša Blahu
- Trináste dôchodky s otáznikom
- Kde zobrať peniaze na dôchodky?
- Izrael pokračuje v postupe
- Izraelčanka uviazla na Slovensku
- Protest na podporu Palestíny

- 19:41:11 – upútavka na program *Česko – Slovensko má talent*

- 19:41:41 – reklamný blok

- 19:48:39 – reklamný komunikát na novú spravodajskú stanicu JOJ 24

- 19:48:53 - upútavka na program *Seberné more v plameňoch*

- 19:49:39 – pokračovanie programu *Noviny*

Príspevky:

- 17 obetí ničivej búrky
- Danko vláde pokazil „medové týždne“
- Polícia obvinila 29 ľudí
- Poštu opäť otvorili
- GP podporí rezort zdravotníctva
- Masívna modernizácia armády
- 150 obetí zemetrasenia v Nepále
- „Zazimovali“ ovce
- Von der Leyenová v Kyjeve
- Legenda ČSMT už nezaspieva

- 20:05:25 – reklamný blok

- 20:06:32 – pokračovanie programu *Noviny*

Príspevky:

- Koncert pre unesených

- 20:09:23 – koniec programu *Noviny*

Príspevok: *Za barana sa neospravedlní* (názov príspevku uvedený vo forme titulku umiestnenom v dolnej časti obrazovky počas trvania príspevku)

Prepis:

Ján Mečiar, moderátor: „Igor Matovič sa odmieta ospravedlniť Ľubošovi Blahovi za výroky o mydlení barana, a to napriek tomu, že o tom rozhodol súd ešte na jar.“

Aneta Parišková, moderátorka: „Celú kauzu pritom pripomenul sám Matovič svojou reakciou na podpredsedu parlamentu Blahu, ktorý sa rozhodol v kancelárii zvesiť portrét prezidentky Zuzany Čaputovej.“

Ján Mečiar, moderátor: „Podpredseda Smeru očakáva, že na Matoviča pošlú exekútora.“

- odvysielané sú zábery v celkovej dĺžke cca 6,5 sek. pochádzajúce z telegramového účtu Ľ. Blahu (v pravej hornej časti obrazovky titulok s textom ZDROJ: TELEGRAM/LUBOS BLAHA) zachytávajúce Blahu ako vo svojej kancelárii zvesí obraz s prezidentkou Čaputovou a nahradí ho obrazom – portrétom latinskoamerického revolucionára Che Guevaru.

Richard Nemec, redaktor: „Igor Matovič na počin Blahu zareagoval zdieľaním obrázku, ktorý pripomína slovnú prestrelku spred troch rokov a tá skončila až na súde.“

- odvysielaný je cca 6 sek. záber na „post“ I. Matoviča zo soc. siete Facebook (v pravej hornej časti obrazovky titulok s textom ZDROJ: FACEBOOK/IGOR MATOVIC). Viditeľná je upravená fotografia Ľ. Blahu, ako si v kancelárii vešia na stenu obraz s portrétom barana, čo je zjavne fotomontážou upravený záber s obrazom Che Guevaru. Na fotografii je tiež nad hlavou Ľ. Blahu dorobená „komixová“ bublina s textom *NENAPÍŠE, NEZAVOLÁ...* Nad fotografiou je umiestnený Matovičov textový komentár: *ZnámytoMilovník si vymenil výzdobu kancla. #LáskeNerozkážeš* ❤️❤️.

Ľuboš Blaha, podpredseda strany /Smer-SD/ (zábery zo zasadnutia NR SR, vysielané 24. 9. 2020): „Vaša manželka je iba bielou kobylou. Prepáčte, ak som použil slovo biely kôň.“

Igor Matovič, líder hnutia /Hnutie Slovensko/ (zábery zo zasadnutia NR SR, vysielané 24. 9. 2020): „Bolo by morálne, aby som ja po Slovensku šíril, že Blaha mydlil barana?“

- odvysielaný je krátky, cca 1 sek. záber, na ktorom je detailne zachytená bečiaci ovca

nemenovaný poľnohospodár (vysielané 13. 8. 2006): „Mne normálne lata z ruky vypadla.“

Richard Nemec, redaktor: „Predseda Slovenska, ako sa Matovičovo hnutie po novom nazýva, svojím výrokom pripomenul už legendárnu reportáž kolegov z Krimi.“

nemenovaný poľnohospodár (vysielané 13. 8. 2006): „Som ho chytil, po zadku som mu dal, jak mi mydlil barana... Si mydlil môjho barana. Je to tak alebo nie? Teraz sa priznaj.“

Richard Nemec, redaktor: „Matovič bol v čase hádky s Blahom premiér a nevzťahovala sa naňho imunita za slová, ktoré odznejú v pléne. Súd rozhodol, že sa za slová o mydlení barana musí v rovnakom pléne ospravedlniť. Líder hnutia prišiel najmä z jeho úst s nečakaným argumentom, hovorí, že rozhodnutie súdu je nevykonateľné, pretože poslanec sa môže vyjadrovať len k zákonu, o ktorých sa rokuje.“

Igor Matovič, líder hnutia /Slovensko/: „Zákon, rokovací poriadok to vyslovene zakazuje, nikde nenájdete nič také, že poslanec si môže hovoriť v pléne čokoľvek, čo uzná za vhodné a duplom, že má čítať nejaké ospravedlnenie.“

Ľuboš Blaha, podpredseda strany /Smer-SD/: „To je nezmysel, pretože on napríklad môže využiť svoje slovo v rozprave a mohol to spraviť veľa krát. Súd takto rozhodol, to je súdne rozhodnutie, tak súd mu toto presne odkáže a dá mu pokutu a exekúciu.“

Richard Nemec, redaktor: „Igor Matovič nelutuje ani to, že zverejnením obrázku svoj spor s Ľubošom Blahom opäť vytiahol na svetlo sveta.“

Igor Matovič, líder hnutia /Slovensko/: „*Ja si myslím, že takéto slávne momenty histórie si treba pripomínať.*“

- odvysielaný je krátky, cca 1 sek. záber, na ktorom je detailne zachytená bečiaca ovca

Richard Nemeč, redaktor: „*Richard Nemeč, televízia JOJ.*“